

Vladas Mamiūnas-Maminskas (1902-1978) – Švenčionių lietuvių pradžios mokyklos vedėjas, kovotojas už lietuvišką Švenčionyse

Vladas Mamiūnas-Maminskas gimė 1902 m. Lygumų kaime, Švenčionių apskrityje. Mokėsi Švenčionių mokykloje, vėliau Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Savo pedagoginį darbą V. Mamiūnas-Maminskas pradėjo Kikutėlių dviklasėje mokykloje. Būdamas šios mokyklos direktoriumi, organizavo vakarinius suaugusiųjų kursus, įkūrė dramos būrelį, rėmė Šv. Kazimiero draugijos veiklą, platino spaudą. 1932 m. jis buvo atleistas iš pareigų. Po to V. Mamiūnas-Maminskas apsigyveno Švenčionyse ir įsteigė knygyną. 1939 m. V. Mamiūnas-Maminskas tapo Švenčionių pradinės mokyklos direktoriumi.

Vladas Mamiūnas-Maminskas aktyviai dirbo įvairiose organizacijose: Švenčionių lietuvių mokytojų sąjungoje, buvo valdybos nariu „Ryto“ ir „Šv. Kazimiero“ draugijose, nuo 1929 m. balandžio 7 d. Lietuvių mokslo draugijos narys. V. Mamiūnas-Maminskas buvo aktyvus kovotojas už lietuvišką žodį. Lenkų okupacijos metais aktyviai dalyvavo protestuose prieš lenkų vyskupų polonizavimo politiką. 1933 m. buvo išrinktas į Švenčionių valsčiaus tarybą. 1934 m. lenku suimtas ir kalintas. 1938 m. tardytas už sporto šventės surengimą. 1937 m. buvo suorganizavęs „Švenčionių Balso“ leidimą, tačiau lenkų valdžia uždraudė tą laikraštį platinti. Bendradarbiavo „Vilniaus Rytojui“, „Jaunimo Drauge“, „Aide“ ir kt. 1939 m. jis buvo paskirtas Švenčionių pradžios mokyklos vedėju. Vokiečių okupacijos metu dirbo mokytojo darbą. Ilgoką laiką mokytojavo Švenčionių lietuvių gimnazijoje. Vladas Mamiūnas-Maminskas lietuviška veikla buvo labai šakota. Jis visą gyvenimą pašventė savo tėvynainiams, savajam kraštui ir Lietuvai. Vladas Mamiūnas-Maminskas kartu su žmona susilaukė penkių sūnų.

Būdamas 76 metų, 1978 m. lapkričio 19 d. Švenčionių mieste, mirė mokytojas ir Vilniaus krašto lietuvių veikėjas Vladas Mamiūnas-Maminskas. Aktyvios Vilniaus krašto rezistencinės veiklos lenkų okupacijoje jaunų dienų bendradarbio Vladas, itin veiklaus patrioto, prisiminimas ligi šių dienų išliko šviesus.